

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ У НАУЦІ – ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИЗНАННЯ!

М. М. Солодушко, канд. с.-г. наук, с.н.с.

Л. М. Білоконь, провідний фахівець.

Державна установа Інститут зернових культур НААН

Григорій Родіонович Пікуш народився 20 березня 1924 р. у мальовничому селі Новий Орлик Кишеньківського (нині Полтавського) району Полтавської області у простій селянській сім'ї і вже з раннього дитинства пізнав ціну хліборобської праці. У 1938 р. він закінчив Новоорликську семирічну, а в 1941 р. середню школи. З вересня 1943 р. по травень 1945 р. брав участь у Другій світовій війні та перебував у складі радянських військ 2-го українського фронту, був заступником командира взводу. Завершив військову службу Григорій Родіонович у 1947 р. За бойові звитяги нагороджений орденом Вітчизняної війни та багатьма медалями.

З 1947 по 1952 рр. Григорій Родіонович навчався у Київському сільськогосподарському інституті на агрономічному факультеті. Після закінчення навчання йому була присвоєна кваліфікація «Вчений агроном». З липня 1952 по січень 1953 рр. він викладав агрономічні дисципліни у Кіровоградському технікумі механізації сільського господарства та був керуючим учбовим господарством цього ж технікуму з 1953 по 1955 рр.

З 1955 по 1958 рр. Григорій Родіонович навчався в аспірантурі Всесоюзного науково-дослідного інституту кукурудзи при відділі агрофізіології та біохімії, а після закінчення навчання був зарахований у цей же відділ молодшим науковим співробітником, з грудня 1962 р. – старшим науковим співробітником. У квітні 1962 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Київської сільськогосподарської академії він успішно захистив кандидатську дисертацію за темою «Вологозабезпеченість та продуктивність озимої пшениці, що висівається після кукурудзи, в Степу УРСР».

Після здобуття наукового ступеню кандидата сільськогосподарських наук Г. Р. Пікуш продовжує наукову роботу з визначення впливу агротехнічних прийомів на продуктивність пшениці озимої залежно від рівня її вологозабезпеченості після різних попередників. В цей час було розпочато широкі дослідження ретарданту росту рослин препарату ТУР (ССС, хлорхолінхлорид) щодо можливості його застосування для підвищення зимостійкості озимини, стійкості до вилягання рослин та збільшення валових зборів зерна пшениці озимої.

Рішенням Вищої атестаційної комісії від 17 червня 1964 р. Пікушу Г. Р. було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника зі спеціальності «Рослинництво».

З 16 травня 1972 р. його було переведено на посаду завідувача відділу агрофізіології і біохімії, а з 22 травня цього ж року Григорія Родіоновича призначено заступником директора ВНДІ кукурудзи з наукової роботи та з покладанням на нього обов'язків керівника відділу агрофізіології і лабораторії водного режиму озимих зернових культур.

У 1978 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій при Всесоюзному селекційно-генетичному інституті (м. Одеса) Григорій Родіонович захистив докторську дисертацію на тему «Біологічні основи формування врожаю озимої

пшениці в Степу України залежно від вологозабезпеченості і застосування хлорхолінхлориду».

В 1979 р. Вищою атестаційною комісією йому було присуджено науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук, а в 1981 р. – присвоєно вчене звання професора за спеціальністю «Рослинництво».

За роки роботи в інституті Пікуш Г. Р. провів фундаментальні дослідження щодо особливостей вологозабезпечення та продуктивності пшениці озимої в умовах богари і на зрошенні, також за цей час було ретельно вивчено особливості застосування та запропоновано виробництву регулятор росту рослин ретардантної дії хлорхолінхлорид (ССС, ТУР) для попередження вилягання озимих зернових культур і підвищення їх стійкості до несприятливих умов вирощування. Він є співавтором та безпосереднім керівником розробленого в інституті і запатентованого оригінального способу заглиблення вузла кушення рослин озимих зернових культур шляхом допосівної обробки насіння хлорхолінхлоридом.

Під керівництвом Г. Р. Пікуша та за його безпосередньої участі були проведені прикладні дослідження в напрямку розробки та удосконалення комплексу технологічних елементів, що впливають на продуктивність озимої пшениці, таких як строки сівби і норми висіву насіння, кратність внесення органічних та мінеральних добрив, широка система осінніх, весняно-літніх заходів по захисту рослин від хвороб і шкідників з урахуванням дозування хімічних препаратів та охорони навколишнього середовища, використання ретардантів росту, сівба по технологічній колії, що дозволяло проводити необхідні агротехнічні прийоми незалежно від фізіологічного стану рослин і тим самим активно впливати на їх ріст та розвиток. Якісне і своєчасне виконання всіх прийомів з урахуванням діагностики стану рослин дало змогу суттєво, а саме на 8–12 ц/га, підвищити врожайність озимих зернових культур після різних попередників. Висока результативність розроблених агротехнічних заходів дозволила рекомендувати прогресивну технологію вирощування озимої пшениці по чорних та зайнятих парах для умов степової зони УРСР.

Впродовж своєї плідної і довготривалої діяльності Г. Р. Пікуш опублікував понад 250 наукових праць, у тому числі він є співавтором монографій «Хлорхолінхлорид в рослинництві», «Інтенсивна технологія вирощування озимої пшениці», «Як попередити вилягання хлібів», «Чорний пар», «Зернові культури» та інших робіт.

Григорій Родіонович довгі роки був членом редколегій журналів «Бюлетень Інституту кукурудзи УААН» та «Хлібороб України».

Пікуш Г. Р. здійснював науково-методичне керівництво і контроль за виконанням робочих програм аспірантами та проведенням дослідів у мережі інституту і на обласних дослідних станціях зони Степу УРСР, що відповідали профілю його роботи.

Під його керівництвом стали кандидатами сільськогоспо-дарських наук 9 аспірантів: Шелудько Г. А., Демішев Л. Ф., Сахаров В. Д., Бабіч Ю. В., Чудновець В. М., Грузінов С. К., Солодушко М. М., Олексієнко Ю. О., Гузь В. Г., а в Демішева Л. Ф. він був науковим консультантом і в підготовці докторської дисертації.

Григорій Родіонович користувався великим авторитетом у наукових колах як серйозний дослідник значної народногосподарської проблеми – збільшення виробництва зерна в країні, він був активним лектором з пропаганди нових знань щодо питань вирощування високих врожаїв озимих хлібів, виїжджав в колгоспи і радгоспи для надання науково-агрономічної допомоги, постійно залучався керівництвом агропромислового комплексу до розробок та практичного втілення заходів зі збільшення урожайності зернових культур, особливо такої важливої продовольчої культури, як пшениця озима.

З 1981 по 1990 рр. Григорій Родіонович працював заступником генерального директора з наукової роботи Науково-виробничого об'єднання з кукурудзи «Дніпро», куди увійшов ВНДІ кукурудзи, як головна організація.

З 7 лютого 1990 р. Пікуш Г. Р. продовжив свою діяльність головним науковим співробітником відділу інтенсивних технологій озимих та ярих зернових культур з покладан-

ням на нього обов'язків наукового керівництва по вирішенню проблеми інтенсивної технології вирощування пшениці озимої.

За успіхи у розвитку сільськогосподарського виробництва Пікуш Г. Р. був нагороджений двома орденами «Знак Пошани» (1971 та 1973 рр.), орденом «Дружби народів» (1981 р.), почесною грамотою Президії Верховної ради УРСР та багатьма іншими урядовими і відомчими нагородами.

Довгі роки Григорій Родіонович прожив у щасливому шлюбі з дружиною Голобородько Тетяною Григорівною. Вони виховали двох дітей – дочку Людмилу та сина Костянтина.

Завершив свій земний шлях Григорій Родіонович Пікуш 12 березня 2012 р. Похований на Старокодацькому цвинтарі у м. Дніпро.